

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Силабус дисципліни «РИНОК ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ»

1. Профіль дисципліни

Кафедра економіки, підприємництва та туризму	Освітній ступінь – перший (бакалаврський) Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування» Спеціальність: 242 «Туризм» Освітня програма «Туризм» Кількість кредитів – 5 Загальна кількість годин – 150 Рік підготовки, семестр – 3, 5 Компонент освітньої програми: обов'язкова Цикл підготовки: професійний Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача

Викладачі	Лекції і практичні заняття проводитиме доцент Чернишова Таїсія Миколаївна
Профайл викладачів	Чернишова Т. М. http://znau.edu.ua/fakulteti/ekonomiki-ta-menedzhmentu/kafedra-turyzmu/m-sklad-t/chernishova-taisiya-mikolajyna
Контактна інформація	Чернишова Т. М., тел. 0675913103; ел. пошта taisiya_1983@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	http://beta.znau.edu.ua:3398/course/view.php?id=2197
Консультації	Онлайн консультації через Zoom або Viber щосереди з 16.00 до 17.00

3. Анотація до дисципліни

Розвиток різних видів туризму в Україні набуває все більшої актуальності, зокрема набуває все більшого поширення міжнародний туризм.

Тому є актуальним вивчення національного та міжнародного ринку туристичних послуг, а також структури і типології національних ринків як складових світового туристичного процесу, закономірностей їх формування, функціонування та територіальної організації.

4. Мета та цілі дисципліни

Метою вивчення дисципліни є сформувати у студентів теоретичні знання і практичні навички у сфері знань про туристичні ринки світу, регіону та країни, що передбачає ознайомлення з різноманітними туристичними формальностями для виїзду українців закордон та прийняття іноземців нашою державою, туристичної ситуації та політики окремих держав і регіонів світу, географією туристичних ринків світу та

ринку за різними критеріями; оцінювати вплив туристичної галузі на економіку регіону та країни; проаналізувати розподіл і рух туристичних потоків у межах України та у світі; проводити розрахунок собівартості туристичного продукту; розробляти тури; аналізувати ринок туристичних послуг; опрацьовувати законодавчі і нормативні акти, статистичну інформацію, навчальну літературу періодичних видань.

Компетенції, що забезпечує дисципліна:

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

СК04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

5. Організація навчання

5.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	24 год.	4 год.
Практичні	36 год.	8 год.
Самостійна робота	90 год.	138 год.

5.2. Формат дисципліни

Проведення дисципліни можливе як в очній, так і у змішаній (поєднання традиційних форм навчання з елементами електронного навчання через систему Moodle) в залежності від епідемічної ситуації в країні та регіоні.

5.3. Тематичний план начальної дисципліни:

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1.	T 1	Вступ до вивчення ринку туристичних послуг	15	-
2.	T 2	Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг	15	-
3.	T 3	Історія формування ринку туристичних послуг	15	-
4.	T 4	Методичні засади дослідження ринку туристичних послуг	15	-
5.	T5	Геопросторова організація туристичного процесу	20	-
6.	T6	Характеристика туристичного бізнесу в Україні	20	-
7.	T7	Характеристика міжнародного ринку туристичних послуг	20	-
8.	T8	Моніторинг діяльності туристичних підприємств	15	-
9.	T9	Організаційно-економічні умови діяльності туристичних підприємств як засіб реалізації зовнішньо-економічного курсу України	15	-
Разом:			150	-

5.4. Система оцінювання та вимоги

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць, год.	Максимальна кількість балів
Лекції	0,2	24	4,8
Практичні заняття	1	36	36
Самостійна робота	0,08	90	7,2
Модульна контрольна робота*	12	1	12
Разом:		-	60

*На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складає не менше 20% від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
		36	60
PH02, PH26	Лк 1-9; Пр 1, 2, 3, 6,7, 13-18 СР (3М1, 3М2)	16	20
PH10, PH18	Лк 1-9; Пр 4-5, 8-12, 1 СР (3М1, 3М2)	12,8	28
PH02, PH10, PH18, PH26	МКР	7,2	12
Разом:		36	60

**Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/ розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних/ контрольних/ індивідуальних завдань, значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60 % від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

6. Результати навчання

PH02	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
PH10	Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)
PH18	Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
PH26*	Розробляти та формувати екологічний стиль мислення і екологічну культуру на основі краєзнавчого підходу.

7. Пререквізити

Щоб приступити до вивчення дисципліни «Міжнародний та регіональний ринок туристичних послуг» студент попередньо отримав базові знання з дисциплін: «Туризмознавство», «Туроперейтинг», «Географія туризму».

8. Політики дисципліни

При організації освітнього процесу у Поліському національному університеті студенти, викладачі, методисти, адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у Поліському університеті, Положення про навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін у Поліському національному університеті, Положення про силабус навчальної дисципліни Університету, Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у Поліському університеті.

Академічна добросердість. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів є прикладами академічної недобросердісті.

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу (у разі пропуску занять до деканату подається пояснювальна записка).

Під час занять студенти: не вживають їжу та жувальну гумку; не залишають аудиторію без дозволу викладача; не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти: є підготовленими відповідно до вимог даного курсу; розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації); не заважають іншим; виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

Викладач у свою чергу: забезпечує на заняттях обстановку творчого, зацікавленого ставлення студентів до навчальної дисципліни, яку він викладає; формує на заняттях дух взаємного порозуміння та доброзичливості, виключає формалізм та елементи безпринципності в освітньому процесі.

Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену у формі тестування на ПК. Екзаменаційні тести охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо. Тестові питання мають теоретичне та практичне спрямування, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на

робочому місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання екзамену, дорівнює 25. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на екзамені – 40.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за відповіді на тестові питання, що округлені до цілого числа.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час екзамену та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

9. Технічне та програмне забезпечення (за потреби)

Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, і передбачають використання презентацій, відеофільмів. Практичні роботи проводяться з використанням роздаткового матеріалу, якщо цього вимагає тема, мультимедійний комплекс, державні стандарти, законодавчо-нормативні документи, доступ до Інтернету, наявність каналів доступу, бібліотечний фонд фахових видань на паперових та електронних носіях.

10. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

13. Рекомендовані джерела інформації

a) законодавство

1. Національна туристична організація. URL: <https://www.ntoukraine.org/>
2. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 №325/95 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про порядок виїзду з України і в Україну громадян України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, № 18, ст.101

б) основна.

1. Великочий В.С., Дутчак О.І., Шекеринець В.В. Міжнародний туризм: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. 254 с
2. Гонтаржевська Л.І. Ринок туристичних послуг в Україні: навч. посібник. Донецьк: Східний видавничий дім, 2018. 180с
3. Горіна Г.О. Світовий ринок туристичних послуг [Текст] : конспект лекцій. ДонНУЕТ. КривийРіг, 2016. 110 с.
4. Горіна Г.О. Ринок туристичних послуг: управління розвитком в умовах просторової поляризації: монографія. Кривий Ріг: Чернявський Д.О., 2016. 305 с.
5. Дехтяр Н. А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні: монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021.470 с.
6. Любіцєва О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). 2-е вид., перероб. та доп. К.: "Альтерпрес", 2003. 436 с
7. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2017. 153с.
8. Пестушко В. М. Український туризм у контексті глобалізації: сучасний стан і перспективи. Географія та основи економіки. 2015. № 7. С. 257 -265.
9. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: Монографія. За заг. ред. професора В.Г. Герасименка. Одеса : Астропrint, 2016. 335 с.
10. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму [Текст]: монографія / керівники проекту: В. С. Пазенок, В. К. Федорченко. Київ: Академія, 2013. 368с.
11. Чернишова Т. М. Особливості розвитку агротуристичного продукту Житомирського регіону (на прикладі агросадиби «Поліська хата»). *Географія та туризм: Наук. зб. наук. КНУ ім. Тараса Шевченка. К.*, 2019. Вип. 51. С. 45 – 51.

12. Чернишова Т. М. Аналіз туристичних потоків на території Житомирської області. *Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети*: матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф., 26 травня 2017 р. – Житомир: Вид-во ФОП Євенок О. О., 2017. – С. 151-155.

13. T. Chernyshova, A. Osipchuk, S. Tyshchenko Analysis of the tourist services market in Ukraine: problems and prospects. *Zeszyty Naukowe WSTiE*, t. 17, nr 1/2020, s. 21-32.

в) додаткова

1. Беспала О.А. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туристичного ринку в Україні. *Економіка: реалії часу*. 2017. № 6(34). С. 9–17.

2. Каткова Т.І. Статистичний аналіз ринку туристичних послуг України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2021. Випуск 30/2021. С. 159-164.

3. Ковальчук С.В., Миколишина В.В. Поняття туристичного ринку та особливості його функціонування. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2011. №6, Т. 4. С. 60–65.

4. Косар Н. Кузьо Н. Дослідження розвитку туризму в умовах кризи. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №2 (176). С. 115-125.

5. Михайліченко Г. І. Туроперейтинг: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 304с.

6. Організування туристичної діяльності: навч. посібник / О. Є. Кузьмін та ін. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 352с.

7. Тищенко С.В., Чернишова Т.М. Мутасова С.А. Використання організаційного забезпечення в подіевому туризм. *Географія та туризм: Наук. зб. наук. КНУ ім. Тараса Шевченка*. 2020. Вип. 59. С. 22 – 29.

8. Терещук О.С. Лисюк Т.В. Ринок туристичних послуг: інновації в екскурсійній і музейній діяльності. Індустрія туризму й сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : матеріали ІІ міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 80-річчя Волинського національного університету імені Лесі Україки (м. Луцьк, 28 жовтня 2020 р.) / відпов. ред. Л. В. Ільїн. Луцьк : ПП Іванюк, 2020. С. 209-213.

9. Фролова Г.І. Фролова В.Ю. Організаційні засади маркетингових досліджень у сфері туризму. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2014. №3. С. 52–56.

10. Шамара І. М., Савченко М.Г. Вплив політичної нестабільності на розвиток туризму в країнах Близького Сходу. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2019 Вип. 10. С.219-226.

Інформаційні ресурси

1. Адміністрація Державної прикордонної служби України. URL: <https://dpsu.gov.ua/>

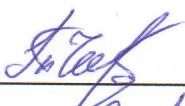
2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електрон-них носіях тощо) бібліотеки ПНУ. Інституційний репозитарій ПНУ. URL: <http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/>

3. Головне управління статистики у м. Києві URL: <http://www.kiev.ukrstat.gov.ua/>

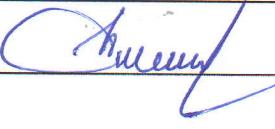
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org/>

6. Eurostat [Електронний ресурс]. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>

Викладач _____ Т. М. Чернишова

Гарант освітньої програми _____ Н. В. Валінкевич

Декан факультету _____ О. А. Опалов

Силабус затверджений на засіданні кафедри

Протокол № 2 від “18 серпня 2022р.

Завідувач кафедри Гаєт

Н. В. Валінкевич

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією факультету

Протокол № 1 від “31” серпня 2022 р.

Голова НМК факультету О.А. Прокопчук